

wil. Men i sjelfwa werket drifwer han ut sina djeflar med Beelzebub, som är djeflarnes öfwerste: han kufwar sina passioner med Egenrättfärdighetens swartande. Annars weta wi nog huru det nu står till med Skrift skolan. Dit församlar sig en ungdom, som ingenting annat lärt i föräldra huset än odyder och sjelfswåld; ofta har denna ungdom ingenting annat sett än ett ogudaktigt lefwerne; spylleri, slagsmål, otuf, små skälmsstycken m. m. sådant har ungdomen lärt sig hemma. När denna ungdom kommer på Skrift skolan, så är det ingenting annat än werlden, som leker i hägen; de flesta skule alldeles icke bewista skrift skolan om dermed icke wore förknippade wisfa werldsliga affigter och förmaner, såsom rättigheten att träda i äktenskap, rättigheten att wittna, o. s. w. Den allmänna folktron har ock under tiden blifwit sådan, att barnen icke lesa på föräldrarnes answar, sedan de gått till Nattwarden; de anse sig nästan för myndiga, så snart de blifwit admitterade till nattwarden. De flesta komma till skrift skolan, liksom för att ju för det håldre hafwa gått igenom denna bestwärliga kurs, för att sedan kunna lesa så mycket friare på egen hand. Under sjelfwa skrift skol tiden fortsätta pojkarne sina skälmsstycken, ofta midt för Lärarens ögon. Delså äro sådana Lärare rätt fällslynta, som hafwa sådant wäsende, att de kunna ingifwa respect, och ännu färre de, som hafwa andan hwar med de kunde werka på hjertat.

(Forts.)

W i t e ä,
hos W. M. Nygren 1854.

Ens Ropandes Röst i Öknen.

N:o 11.   November 1854.   3 Årg.

Wälment förslag till förbättringar i de nya Böckerna.

(Forts. från föreg. Nr.)

Det hela af Nattwards underwirdningen blir oftast, en utantäxa; och deraf händer, att Nattwards ungdomen, blifwer efter nattwards läsningen sämre, men icke bättre: de flesta kasta boken under bänken emedan de nu ingenting vidare hafwa att frukta af Presten emedan äfwen de wänliga husförhören se mera pro forma. Huru kan man då wänta, att någon wärdelse skall se, då Läraren sjelf deltagger i werldens nöjen, dansar, går på kalarer, spelar kort och pratar allehanda werldsligt med sina ähbrare. Om han just icke sjelf är begifwen på starka drycker, fordrar dock hedern, att han skall traktera sina tionde gifware med en sup brännwin, och genom detta Lärarens efterdöme, war der den djefwulka drycken helgad till sitt rätta bruk. Sådant är nu allmänna lefwerne i swenska kyrkan.

Förefästom oss nu, att en Prest, som tar sig en sup på fisken när han refer på husförhörd och kanske äfwen en half på öröten, om så skulle behöfwas, och dess emellan pratar med Wönderna, om hästar och andra säkreatur, men pre-

dikar också slundom Ewangelium med knytnästar, när någon full bonde kommer och retas med honom måste sitta Embete likmätigt först förklara för skriftebarnen, läran om dygden och wisa dem, att dygden belönar sig sjelf, och warder ytterligare belönad, dernäst måste han äfwen wisa för ungdomen, att dygdens utöfning icke wore möjlig, om menniskan icke hade en fri wilja, samt att menniskan med förnustet kan pröfwa hwad henne sundt och nyttigt är både i denna och den tillkommande ande werlden; stulligen frågar han barnen: erkännen I nu, att denna är den rätta wägen till saligheten och barnen svara Ja. Då frågas: är denna lära verkligen rätta wägen till saligheten? och sanns det icke någon annan wäg till saligheten, än den som hedningarne wandra, genom friheten i wiljan till dygden, genom hwilken de tro sig ernå samwetsfrid i ewigheten? Dyggen har ju alltid warit det högsta mål, hwartill de wisaste ibland Hedningarne sträfwar; och likwäl är det nu ganska ofäkert om någon enda själ uppnått dygdens höga Ideali. Dygden är också den enda wägen till saligheten, på hwilken Egenrättfärdigheten förer menniskan då hon icke känner Trälsaren och försönings werket.

Sedan Presten sålunda förklarar för skrifte barnen, läran om friheten i wiljan och dygden kommer han till slut med kärleken, som är på sätt och wis en öfwerloppsgerning för den, som har dygden i prufen; ty den, som icke bryter emot Guds Lag och Samwets lagen, hwarken med tankar, begär eller gerningar har redan uppsytt allan rättfärdighet, och behöfwer icke, för att winna samwets frid, lägga kärleken dertill; också har ingen hedning uti sin dygdes lära talt om kärleken till Gud, såsom någonting nödwär-

digt, för winnande af samwetsfrid i ewigheten; Ingen af Hedningarnes dygde Lärare har någon sin sagt, att menniskan bör älska Gud Personligen; men det goda, bör menniskan eftersträfwa och älska, så hafwa de lärt, och må detta nu wara i sig sjes oflanderligt så widt menniskan kunde realisera det godas Ide, det är: om menniskan älskar och eftersträfwar det goda och kan dock icke göra det goda; så är hon lika när som fjär. Menniskan kan dock icke genom den så högt beprifade dygden blifwa "positiv god" och wi kunna nu icke erinra oss om någon ibland Grekelands wisa påstått, att menniskan kan blifwa "positiv god; såsom en del af sednare iders Egenrättfärdige dygde lärare påstått; icke allenast att menniskan kan blifwa positiv god genom "fri kärlek" till det goda, utan att hon är positiv god, (af naturen?) genom den goda wiljan. Så långt i fullkomlighet, eller rättare saadt i Egenrättfärdighet tror jag icke, att forntidens wise hade kommit: det högsta mål, hwartill forntidens wise kunde uppabeta sig war "kärleken till goda". Det war en sträfwan efter fullkomligheten sjelf.

Churu det nu wisar sig af Erfarenheten, att ingen Prest kan så förklara dessa saker för skrifte barnen, att de kunna sjeswe inse och begripa att menniskan har en fri wilja, på samma sätt, som Presten tror sig begripa det, liksom och läran om dygden, såsom den nu förekommer i Catechesen icke lärer kunna så förklaras af Presten att skriftebarnen kunna begripa lika klart, som Presten tror sig begripa, "att dygden belönar sig sjelf, och warder ytterligare belönad"; likwäl kan en Lära-

re, som sjelf har dygden eller Egenrättfärdigheten till salighets grund, afswa Kristebarnens wilja en falsk riktning, så att de, i stället för att söka sin salighet, i "Eron allena utan gerningar", det vill säga i "Christi rättfärdighet," upprätta sin egen rättfärdighet, hwartill ty wärre menniskan är af naturen gansta benägen, så wida egenrättfärdigheten är djupt inrotad i menniskanaturen, och är så mycket farligare, som den samma Egenrättfärdigheten, kan omskapa sig till en Ijusens Engel; den uppenbarar sig i den naturliga menniskans medwetande som det högsta goda, som menniskan bör eftersträfwä och älska, i synnerhet då, när denna swarta ande uppenbarar sig som en sauningens tolf, som ger menniskan mod och kraft att strida emot de "örena andar", som icke kunna omskapa sig till Ijusens Englar. Således war det ingenting annat än Egenrättfärdigheten, som hade bewarat den dygdiga Fariseen, ifrån gröfste laster och brott; och ännu i denna dag bewarar Egenrättfärdigheten och hedersdjervulen mängen dygdig hora från hordoms synd; den ärlige Ijuswen bewarar Egenrättfärdigheten ifrån Stöld och Ijusweri; och ehurwäl allmogen i allmänhet icke kan komma så långt i Egenrättfärdighet, som Filosofen och de bildade Fariseerna, träffar man dock en och annan ibland allmogen, som wäl medgifwer, att han är en stor syndare, men blir och desperat om man påstår, att läran om dygden, som står i vår nya Gaches, är en falsk lära. Allmogen har så wida Egenrättfärdigheten till Salighets grund, som den icke kan komma till någon rätt syndakänedom, icke heller till någon rätt syndadånger så länge som presserna i allmänhet drifwa på läran om Helgelsen, innan syndaren blifwit wäckt och

benäddad. De predika Lagen, icke till wäckelse, utan till helgelse, och detta för den sorglösa hopen, som ännu lefwer i ett slags ofskyldighets tillstånd; de "göra drickes Faret rent utwärtens innan det blifwit renadt inwärtens. "Af Lagen kommer syndens kännedom", men af Lagen predikad till helgelse blott och icke till wäckelse, kan ingen sann syndakänedom uppkomma. Sådane äro de "Laglärare", som Luther bestraffar; de bestraffa icke de hedniska laster, som gå i swang i församlingen, såsom Eröjeri, spylleri, otukt, slagsmåli, swordomar, högfärd i klädsel o. s. w. utan de predika läran om dygden och helgelsen för döpta hedningar, som ännu icke weta annat än, att de lefwat ärligt, redligt, dygdigt och Gudfruktigt inför Gud och menniskor.

Ly frågar man hwilken som håldst bland den sorglösa hopen, har du stulit? "nej! Gud ware lof. Har du gjort hor? nej. Gud ware lof. Har du varit full? nej; Gud ware lof, alldrig så, att jag mistat förståndet. Har du bedragit din nästa i handel och wandel? nej, alldrig. Du har således ingen synd på ditt samwete, som du behöfwer ångra? "nej intet, som jag wet." nå! Du har ju ändå sagt, att du är en stor syndare, men huru kan du wara en stor syndare, när du icke har någon synd på ditt samwete? Swar. Man kan ju synda med tankarna. Fråga. har du haft någon ond tanke i dag? Swar. Ja hwilken menniska, kan just komma ihåg allti Fråga. när har ditt samwete blifwit wäckt? Ja det wet jag icke Fråga. tror du, att du kan blifwa salig, när du dör. Swar. Ja det tror jag wist; det wore wäl änd, att tänka annat. Fr. när har du blifwit en Christen? Sw. En Christen? det har jag wäl blifwit i dopet. Fr. Har du

någon sin brutit ditt dölpelse förbund? Sw. Swilken människa är det som icke har brutit sitt dölpelseförbund. Fr. Men du s ord visar ju, att hwar och en människa som brutit sitt dölpelse förbund, bör genom en sann ånger, bättring och lefwande Tro förnya sitt dölpelse förbund; när har du nu varit i syndaånger? Sw. Jag ångrar mina synder hwar dag: **den gamle adam skall genom daglig ånger och bättring fördränkas och dödas.** Här börjar redan Egenrättfärdigheten och heders djefwulen att göra ormens krumbugter, och tager Guds ord till skydd för sin lögn). Fr. när har du gjort den samma bättringen? Sw. Bättring gör jag hwar dag. Fr. när har du blifwit omvänd och pånyttfödd? Sw. i doypet. Ja men du har ju brutit ditt dölpelse förbund, och således fallit ur det nådastånd, hwaruti du blef upptagen i doypet; när har du nu fått förlåtelse för de synder, som du begått efteråt? och när har den lefwande Tron blifwit utprämd i ditt hjerta? Sw. Ja det är en sak, som icke angår Er. Ni måtte wißt vara en Läsare efter ni på detta sätt will utransfala en hemlighet som Gud allena wet och känner. Just på denna punkt ungefärligen står nu den säkra hopen i Lutherska kyrkan; Det är ingenting annat, än Egenrättfärdigheten, som ligger i botten såsom salighets grund; ty när den säkra hopen säger icke har jag stulit, Gud ware lof, icke har jag horat, Gud ware lof, icke har jag bedragit någon, Gud ware lof: så är detta ingenting annat, än den Fariseiska Egenrättfärdigheten som säger: Jag tackar dig Gud, att jag icke är som andra människor, orättfärdig, röfware, horkarl, elster och som denna Publikanen; det vill säga: jag är icke en sådan skymtare, som det fördömda Läsar paket. Och

till denna Egenrättfärdighet hos allmogden haly Mikodemus Presten predikar för den blinda hopen "utan helgelse, kan ingen se Herran" och "människan för att himlen winna, måste blifwa Englars like; allt detta tillägnar sig nu Egenrättfärdigheten, som gerna will vara en "Engel", och tror, (inbillar) sig vara en Engel, ehuru han är en djefwul, och säger: "Allt detta hafwer jag hållit ifrån min ungdom: En ny påminnelse om dygden, finner han i Catechesen "dygden belönar sig sjelf och warder ytterligare belönad," och i nya Psalmboken: "mig du ensam gaf den lott att med frihet dygden skwa ty du håller dygden kär, då den hjertats offer är" Ps. 38: 4. i nya Psalmboken. Och i Psamen 296: wers. 3 "men för ett dygdigt bröst, En Gudi helgad själ har och hwar dag sin trösel. Och wersen 4 "Förnuftet lag och gräns åt mina nöjen gifwe". — — — Då skall ett oskuldsfullt (?) ett måttligt tids fördrif, förnya hog och kraft till werksamt dygdelig: Det är förmodligen, dans kortspel, och andra sinliga nöjen som här kallas för "oskuldsfullt tidsfördrif; och sådant skall nu besordra "ett werksamt dygde lif." Till och med "Guds Son war glädjens wän", enligt samma Psalm. Kan man höra huru behändigt, och illigt, Förnuftet här talar för sin sfula mor. Hwar har man hört, att Guds Son tar del i verdens nöjen och syndiga tidsfördrif? Mon på bröllopet i Sana" men der war han i st icke särdeles belåten med sin egen moder hwilket kan höras af hans svar: "qwinna hwad hafwer jag med dig? och för öfrigt wet man icke om det fanns någon dans på bröllopet. Ibland Judarnes tidsfördrif omtalas icke dans

och ännu mindre, har man hört talas om dans, spel och Comedier ibland de första Christna. De alfvarsamme Romarna dansade icke, det föreföll dem som barnliga uplåger. Man kan taga för afgjordt, att Guds Son alldrig har deltagit i några syndiga nöjen och tidsfördrif. Man har sett honom gråta, men alldrig har man sett honom le. Davids dans framför arken var någonting helt annat än de hordansar, som nu för tiden recommenderas; och Luther säger: "blif först ett barn och dansa sedan. Men sådana dansar som Davids och Luthers andeliga barn dans betraktas nu af våra sthenheliga Skrymtare, och egenrättfärdiga dygdemönster i Tidningarne, som en hädelse emot Gud och helgedomen. Så alldeles bakvänt kan verlds hopens omdöme om dans blifwa, att den andeliga dansen betraktas som en hädelse emot Gud och helgedomen, men verldens hordans, som är animerad af slielwa hordoms djefwulen, betraktas som ett "oskuldssuakt tidsfördrif, som skall befordra ett "werksamt dygdelig" Ett sådant lätt sinnigt omdöme, kunde hafwa påsat en Epicure, men alldeles icke en Christlig Psalmboks författare.

Om Presten, i stället för att göra drickeskaret utvärtas rent, genom sin dygdelära, genom Lagens predikande till helgelse, hvarigenom endast Egenrättfärdigheten strägas till salighets grund, wille göra "drickeskaret rent inwärtas genom lagens predikande till wäckelse, genom Evangelii predikan till försoning med Gud (rättfärdiggörelse) så kunde han sedan så predika lagen till helgelse för benådade själar; då ginge det efter Frälsarens ord: görer först drickeskaret rent innan till. Men i sådant fall

finne han icke för en sorglös forsantling predika om dygden, utan om "odygden; icke om Helgelsen utan om "ohelgelsen." han kunde icke säga: "dygden belönar sig sjelf och warder ytterligare belönad", utan snarare: dygden (egenrättfärdigheten) måste bort ifrån verulden, emedan den uteslänger syndare ifrån nåden: det ginge icke ann predika så: menskan, för att himlen winna, måste blifwa Englaras life", utan snarare tvärt om "menskan för att himlen winna måste blifwa djeflars life"; och ehuru detta låter så tvärt emot hwart annat, att Förnuftet bisnar af fasa och förwåning, är det likwäl en ewig sanning i nådens ordning, att menskan för att himlen winna, måste blifwa en "botfärdig djefwul"; w en "botfärdig Engel" behöfwer ingen nåd. Meniskan måste känna sijn djefwulka natur, innan hon kan blifwa rätt angelägen om frälsning genom nåden. Särsk softa Apostelens ord: hwar rest synden öfwerflödar, der öfwerflödar nåden ännu mer.

Om nu Presten har egenrättfärdigheten till salighets grund, så förklarar han nådens ordning för skriftebarnen så, som han blifwit lärd i Gymnasium och i högskolan: "menniskan är positive god;" (Petrelli) "Jungting är godt utom den goda wiljan" (Martensen) "menniskans wäsendtliga wilja, will alltid det goda och förnuftiga.". (Martensen) "När menniskan fullgör sin egen wäsendtliga wilja, så fullgör hon Guds wilja" (Martensen) "Menniskans onda egen wilja är icke människans egen wilja" (Martensen). "Menniskan har en wilja, som icke är hennes egen. (Petrelli) "Menniskan måste hafwa en fri wilja,

för att kunna södas på nytt. (Petreli) och så resten ur nya Catechesen: "dygden belönar sig sjelf, och warder ytterligare belönad:" o. s. v ur nya Psalmboken: "I en kraft att ondt och godt med förnuf-tets domar pröfwa, mig du ensam gaf den lott, att med frihet dygden öfwa". "Meniskan för att himlen wiinna, måste blifwa Englars like". Och i Guda läran: "Fadren som kallas den första Per-sonen; o. s. v "Christi Gudom föringås icke derigenom, då man antager, att Christus s. t. v. kan kallas för en Gud, som han hade större förstånd, än andra menniskor" (Syncl). I läran om Englarna: "djeswulen, som förleddo menniskan till affall, war den skapade anden", (menniskans egen ande, som war wiljans organ. Martensen i moral fi-sosfiens system, men uti Christeliga dogmatiken, tyckes han dock antaga en personlig djeswul, som icke är människans egen ande; dock äro en del Englar endast personifierade na-turkraster.) Synden är icke något brott emot Gud person-ligen, utan endast emot lagen (Bruhn). "In effectis vero fidei criteriis numerandae sunt sensationes internæ" (Bruhn) d. v. s.: de inre känslornå (syndakänslan, nådakänslan, eller den kännbara ångern, och den kännbara nåden, (Andans verkningar) äro att räkna ibland tillgjorda eller inbillade kännemärken på tron. Allt sådant och ännu mycket annat, kan den rationalistiske Presten plugga in i Skriftebarnen, och sluteligen frågar han: "erkännen I, att denna lära, är en Gudomlig sanning, och den rätta wägen till saligheten"? Ja?! Det förstås, att Skriftebarnen måste svara ja på alla frågor, som Presten läser opp ur Handboken ty i wid-rikt fall måste de för den gången gå miste om alla de jor-

disa förmoner, som Lärjungarne hade påräknat genom sin Skolgång. Den ena hade ernat begifwa sig i tjenst, så snart han gjort ifrån sig Skrift Scholan; den andra hade tänkt gifra sig o. s. v.

Wi hafwa uti öfwan anförde prof på den rationalism, som finnes i våra antagna Christendoms böcker, afskum-mat endast den finare gräddan af förnuftets bröstmjöl, hwilken både Justitiæ Cans'ern och Biskopen leunna orörd, emedan de icke uti sådana sattsor, som de nu anförde, fun-nit någon "salft lära," allenslund de äro' antagne, som läroböcker i Skolorne, ehuru nu mera utnämnde Biskop Martensens lära om människans wilja, owillkörtligen wän-der opp och ner på hela Lutherska läran: men det får pos-sära orördt genom den döda trons orthodoxa winpress, eme-dan det är en Professor, som har funnit en sådan lära wara öfwerenslämmande med den rena Evangeliska Lä-ran. Deremot får en annan stackars Läsar predikant, icke allenast emottaga feta slängar af den förnuftiga wiskan i Tidningarne, utan äfwen knusås af den döda trons walt-hafwande Inqwisitorer, som icke kunna tåla annat än den dödande bokstafwen; de kunna icke tåla den Lutherska lä-rans renhet i hjertat, utan endast i förståndet. Det kan icke wara så öfswet, att Presten wädjar till Skriftebarnens egen erfarenhet, uti Confirmations acten; ty det kan hända en och annan gång, att något Skriftebarn har en verklig erfarenhet i nådens ordning; men då bör Presten också re-strictera den Heliga Andas verk, icke fara fram som en ulf i sära kläder emot de wäckta; utan håldre slipa sitt rostade swärd, emot draken, som regerar i den sorglösa ho-pen: förhålla dem deras ojudastiga wäsende, upprätna af-

la deras fötelsynder; wisa dem, att Förnuftet är förnär-
 kadt och förblindadt, att det icke duger till domare i andeli-
 ga ting; att det icke har någon kraft, att Tråda öfwer be-
 serna; och vidare bör Presten i läran om wiljan så widt
 möjligt är förklara för Skriftebarnen, att wiljan icke har
 "liberum arbitrium" i andeliga ting, att hon i omwändel-
 sen förhåller sig "pure passive," d. w. s.: har ingen kraft,
 att göra sig sjelf god; att människans wilja aldrig af egen
 kraft kan blifwa god; och om någon före omwändelsen skul-
 le inbilla sig, att han har en god wilja, så är detta ett
 sjelfbedrägeri; om och en omvänd Christen kan säga med
 Apostelen: **wiljan hastwer jag**; så är det likwäl en falsk
 lära, som insmugit sig uti somliga andeliga böcker att
 "Gud ser på den goda wiljan." Det står nämligen i
 Skriften att "Gud ser till hjertat," icke till wiljan; och
 vidare bör Presten wisa för Skrifte barnen, att människan
 är "positive ond," och att människans onda natur, är just
 den djefwul, som fått magt öfwer henne; att människan
 sjelf icke kan af egna krafter slita sig lös ifrån sin onda na-
 tur, eller befria sig ifrån djefwulens wåld, utan dertill for-
 dras omwillkorligen den Helige Andes nåd och bistånd, som
 först genom Lagen uppväcker hennes samwete, och wisar
 henne syndens skuld och straff, eller Lagens förbannelse,
 Guds wrede och den ewiga fördömmelsen, hwilken hos en
 wäckt människa bör wara kännbar och förnimbar, i sam-
 wetsamhet och hjerte ångest, icke blott en på Skriftens utsa-
 go grundad öfwertygelse i förståndet, att människan är af
 naturen ett wredenes barn, och att hon har förtjent den
 ewiga fördömmelsen, ty af denna "förstånds tro," eller
 mentro warder ingen människa wäckt, ångersfull, botfärdig

eller förkrossad; utan Lagens förbannelse och Guds wrede
 måste kännas i samwetet och i hjertat; men just då inträ-
 der den af syndasömmen uppväckt människan, i ett till-
 stånd, som werlden omöjligen kan tåla; ty nu wisar sig en
 werkelig förändring i människans moraliska karakter: den
 wäcka människans uppförande blir redan under ruelsen och
 syndångern helt annorlunda än förut: werldens syndiga
 nöjen blifwa för en sådan människa en styggele.

Deremot börjar en sådan människa, att älska Guds
 ord; hon börjar, att känna djefwulens frestelser och an-
 fäkningar, liksom Luther; hon är ofta ångslig, sorgsen be-
 dröfwad, tackspridd, det will säga hon har då "en sorg
 som är efter Guds sinne som werkar bättring till
 salighet, den man icke ångrar". Men just ett så-
 dant tillstånd kan djefwulen och werlden icke tåla det be-
 trakta nämligen, som swärmeri och fanatism", Den ån-
 gerfulla anses som tokig: den sorglösa hopen säger: "han
 grubblar: han läser så att han blir tokig." Och skulle
 de wäcka till på köpet börja utöfwa den Hel. andes
 straff Embete, och förkunna Guds wrede och dom öfwer
 alla förhärdade, obotfärdiga, ogudaktiga, som tro sig ut-
 tan synbar ånger, utan bättring, utan omwändelse, ut-
 tan pånyttfödelse, blifwa salige: då blir Egenrättfärdig-
 hets djefwulen i den otrogna hopen full af hat, och nit
 och bitterhet; han reser sig opp som en Björn på två
 ben, och säger: "skall du komma och fördömma hederligt
 folk? Jag hor hittills leswat dygdigt och ärligt inför
 hwar man; och tror med Guds hjelp, att jag har ett rent
 obesmittadt samwete; och har jag i någor mätto brutit
 emot Gud, så hoppas jag, att det är förlåtet; men det

förbannade Läsar paket, ger ingen människa samwetsfrid; men jag skall lära dessa andeligen högfärdiga bånglar, att weta hut: Jag skall ange dem för Ländsman, (eller Presten) att de hålla olofliga sammankomster." Och Presten, som wäl borde weta, att Luther har grubblat, att han har warit lika sträng som Läsarena att förödmä hederligt folk, kan dock icke finna sig i detta "ohyggliga swärmeri", utan säger: "mitt Samwete ålägger mig, och min Embets pligt fordrar, att jag i tid försöker att släppa detta ofog: Jag måste rapportera till Consistorium och begära Biskops wisitation" Just så har det nu gått till i Sverige; den swenska kyrkan ger ingenting efter Påwendmet i försörljelse anda och ehuru Inquisitionens wäsendet i Sverige, wäckt ett stort uppscende utomlands, hwarest alla Ewangeliska Församlingar ogillat detta försörljelse nit forisar dock Presteståndet, att förswara och bibehålla conventikel Plakatet, och andra oförnuftiga Lagar, som tillkommit under inflytelse af Prest fanatismens blinda nit; på hwilket man med rätta kan tillämpa Apostelens ord: de hafwa nit om Gud dock icke wisliga. I sjället för, att Presten borde blifwa en Läsar predikant, och ställa sig i spersen för den andeliga rörelsen, och sålunda blifwa dess ledare, uppträder han merändels såsom en fiende till all lifaktighet i Religionen och när han icke på annat sätt kan wederklämma Läsarens sattsfer måste han gripa till den werldsliga logens swärd, och anlita Ländsman att predika lagen, med bosor och handkläfwar, med påstående af böter och landsflykt; är detta Christeligt? är det nu Ländsman och Tiskalen, som skall förswara Christendomen? I den första Christna Församlingen, war

det likwäl brukligt, att Presten förswarade den Christna läran, med fara för sitt eget lif, men nu är det Ländsman och Tiskalen, som skall förswara den Lutherska renlärigheten, med den werldsliga logens magt: O! tempora O! mores. Om wi nu föreställa oss en Mattwardssungdom, som består af sorglösa, wäckta och benådade, så borde uti Confirmations acten finnas för Presten att wälja olika formulär, påstående efter hwars och ens själa tillstånd; han borde hafwa ett särskildt formulär, för "katehu nen", som i den första Christna Församlingen icke ansågos wärdige, att blifwa delaktigt af den heliga Mattwarden, hwilken sed troligen hade sin grund dertill, att den tidens Lärare hade fått den öfvertygelsen, "att Judas såsom öwärdig, icke har blifwit delaktig af Herrans heliga Mattward." Wi kunna dock icke föreställa oss annat än ott grunden för detta ömdöme ligger förborgad uti en sin Egenrättfärdighet, som också ligger till grund för kyrkolagens stadgande, att Presten eger att utesluta wiska för brott anlagade och uti uppensbara funder och laster, stadde personer, ehuru de kunna ega kunskap om wigten af Sakramentets misbruk. Men wi hafwa den öfvertygelsen, att Judas werkligen blifwit delaktig af Mattwarden, ehuru motsattsen pålås af många. Den tidsfälsd som Ewangelisterna följa, wisar tydligen att fotatwagningen skett efter Mattwarden och Ewangelisten Johannes, som war ett ögonwittne, berättar, att Jesu bedörfwelse öfwer Judas, och det öfriga talet om honom skedde efter fotatwagningen, äfwen som den doppade betan gafs efter fotatwagningen. Wi hafwa äfwen andra moraliska skäl som här böra tagas i betrak-

Ens Ropandes Röst i

Öknen.

N:o 12.   December 1854.   3 Arg.

Om Tidens tecken.

Matth. 16: 3.   Luc. 12. 54.

Om himmelens krepelse kunnen I döma, kunna I dock icke döma om tidens tecken?

De bibeltolkare, som vi haft tillfälle att rådfråga, tyckas icke hafva fattat rätta meningen af Prästarens ord om tidens tecken. Doctor Sjellstedt säger i sina bibelförklaringar: "hvarje tid föret med sin sina wissta tecken. Alltså bör man wäl föret i allmänhet af tecken skilja till tiden, men sedan också af tiden sluta till tecken." Tecken wisade Christi tid. Christi tid medförde lång tid på himmelen (Männne icke ändå sjernah wid Hans födelse wara ett tecken på himmelen), äfwen som folkskrifvelsen wid Hans lidande på korset, af hvilka den förra förebadade det andeliga ljusets annalkande; och det sednare föreställer det faseliga mörket, som då och i alla tider betäcker werlden; ljuset kom i werlden; och mörkret kunde det icke begripa. Med. ann.) utan "wälförenhets tecken på jorden. Tecken från himmelen skola i sinom tid icke uteblifwa".

Vi föreställa oss, att Prästaren wille sätta Pariserens

tande. Judas och hans trosförwanter måste få åtnjuta alla de nådemedel som Gud oss, till helgelse förlänat. Ty ehuruwål, Judas kan komma med den förebräelsen i G. wigheten, att hans syndaskuld blifwit sibrre genom Rattwardens owärdiga begående, så kan han äfwen å andra sidan komma med den förebräelsen, att han icke kunde komma till Nådens åtnjutande då han icke fick åtnjuta Nådemedlen. Han kan å ena sidan säga: hade jag blifwit utesluten ifrån Rattwardens begående; så hade jag icke haft den synden på mitt samwete, att jag gått owärdig till Rattwarden, men å andra sidan kan han och säga: huru kunde jag komma till wäckelse och besinning, då jag icke fick begagna Nådemedlen? Här har Gyruwärdigheten uti Judas många kryphål; men betraktar man saken från dess rätta och alswarsamma sida, så är det all lättare, att wedertlägga den förra förebräelsen, än den sednare, ty då Judas blifwer warnad, såsom han blifwer warnad antingen före, eller straxt efter Rattwardens begående, så faller answaret på honom sjelf; men blifwer han utesluten ifrån Rattwarden, så blir han endast mera förs hårdad, såsom Erfarenheten utwisar, och tycker sig då hafwa laga skäl, att hämnas, han tycker sig hafwa laga skäl att förråda den sak som Rärareu siber befrämja. Alltså bör ingen för sin oquadtighet uteslutes från Rattwarden, så snart han har den rätta insigten i nådens ordning: så snart han wet, hwad han bör, göra, för att wara da fallig; ty ingalunda woro Lärjungarne rätta medlem af Guds församling, eller fanna och rätta Christne, när de första gången admitterades till Herrans Heliga Rattward: de hade ingen sann Christendoms kunskap, såsom wi nu hafwa den; icke heller woro de då omwända och pånyttfödda.